

גליון
**מעיונא
דמלכא**

כג

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מהן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברודה'
דחסידו קאסוב

מכון
**שפה
ברודה**

**כל הוצאות
עדיבת זהו"ל של הגליון**

נתנדב ע"י

ידידינו היקר שבמקרים
דודף צדקה וחסד בכל מאדו זהונו
בונה ומקים עולמות של תורה וחסד
איש האשכולות העושה גדולות

הרוצה בעילום שמו

לע"נ

הרה"ח מו"ה מרדכי ב"ר חיים אריה ע"ה
וזוגתו מרת טובא רבקה בת ר' יעקב יואל ע"ה

הרה"ח מו"ה שלום נחמן ב"ר חיים ע"ה
וזוגתו מרת דבורה בת ר' משה אהרן ע"ה

והרה"ח מו"ה חיים אליהו ב"ר זאב ע"ה
וזוגתו מרת שיינדל בת ר' אלעזר ליפא ע"ה

זכות הפצת מעיינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק'
ותלמידיו ז"ע, יגן בעדיו שירוזה רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ושיתברך בכל
מעשי ידיו בשפע ברכה, והצלחה בכל עסקיו, וימצא חן וחסד
בעיני אלקים ואנשים בכל הפציו, מתוך עושר
ואושר שלות הנפש והרחבת
הרעת כל ימי חייו

**כל הזכויות שמורות
לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע**

ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת
במס' 917-686-5892

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

אהבת ה' המושכת ניצוח זהוד

'יסוד' - קשר האהבת איתן בין האדם לקונו,
מביאה 'ניצח זהוד' - כח לעמוד בניצחון המלחמה
והודיה לה'

הבריאה מתחדשת בכל דגע ודגע, מחמת אהבת ה'
והאמונה בכוחו של כל יחיד ויחיד מישראל

עם שחר דבר יום ביומו, חותמים אנו את ברכת יוצר שבתפלת
השחר, במסירת מודעה שהיא גם שבח והודיה, שנהיר ובהיר
לנו בשכלנו שהשי"ת לבדו 'מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה
בראשית', ואין שום כח אחר המושל בשמים ובארץ זולתו, וזה שבחו
של מקום שהוא נוסך כח לכל גרמי השמים להיות מושלים בקרב
בתבל.

עד שהזריחה אורה של חסידות, היו לתיבות התפלה הללו הסבר אחד
ופשוט, שלי-ה אנחנו מודים, על כך שנתן עכשיו חידוש וחיות
מאוצרו הטוב לעולמנו, מכח הרצון הקדמון שבו ברא את עולמו שאז
רצה לברוא שמים ולנטוע ארץ. בא מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע
ותלמידיו אחריו היוצאים להשקות, ועשו צוהר ואור לתיבות התפלה
האמורים, שחידוש הבריאה השתא אינו דבר התלוי ברצון הראשון של
ימי הבנין, אלא שהרצון הזה עצמו מתחדש בכל יום ויום מחדש כפי

שהיה ברגע קמא של שעת הבריאה ממש^א, שכשם שאז עלה ברצונו הפשוט לברוא את עולמו, ויצר את עולמו המשוכלל על פי העשר ספירות

רוח, רק שטבע המים אינו כן. וכל שכן וקל וחומר בבריאת יש מאין שהיא למעלה מהטבע, והפלא ופלא יותר מקריעת ים סוף על אחת כמה וכמה שבהסתלקות כח הבורא מן הנברא חס ושלוש ישוב הנברא לאין ואפס ממש, אלא צריך להיות כח הפועל בנפעל תמיד להחיותו ולקיימו^ב.

וב'באר מים חיים' (פרשת יתרו):
'ואלמלי יצויר העדר שפעו וחיותו מכל הנבראים כולם אף על רגע אחת, היה כל העולם כלא היה והיה לאפס ואין, ואך הוא מחיה ומשפיע להם אורו וכוחו בכל רגע ורגע. ועל כן אנו אומרים 'המחדש בטובו' בכל יום תמיד' מעשה בראשית', כי הוא 'מחדש' ממש 'בכל יום תמיד', ו'תמיד' פירושו בכל רגע ורגע תמיד מחדשו, כי משפיע להם כח אורו כאשר בראשית הבריאה שהמציא כל נמצא, ועד עתה אינו נפסק השפעת אורו בכל רגע ורגע. ולזה אנו אומרים (בברכת ברוך שאמר) 'ברוך אומר ועושה' ולא אמר ועשה, כי בכל רגע ורגע הוא אומר ועושה בכל יום תמיד ומחדש הבריאה^ב.

וראה גם ב'נפש החיים' (שער א פרק ב): 'אבל הוא יתברך שמו כמו בעת

א. ובלשון הזה משיב הרב בעל התניא זי"ע תשובה למינים הכופרים בידיעה זו (תניא שער הייחוד והאמונה פרק ב): 'והנה מכאן תשובת המינים וגילוי שורש טעותם הכופרים בהשגחה פרטית ובאותות ומופתי התורה, שטועים בדמיונם הכוזב שמדמין מעשה ה' עושה שמים וארץ למעשה אנוש ותחבולותיו, כי כאשר יצא לצורף כלי, שוב אין הכלי צריך לידי הצורף, כי אף שידיו מסולקות הימנו והולך לו בשוק, הכלי קיים בתבניתו וצלמו ממש כאשר יצא מידי הצורף, כך מדמין הסכלים האלו מעשה שמים וארץ.

אך טח מראות עיניהם ההבדל הגדול שבין מעשה אנוש ותחבולותיו שהוא יש מיש - רק שמשנה הצורה והתמונה מתמונת חתיכת כסף לתמונת כלי, למעשה שמים וארץ שהוא יש מאין, והוא פלא גדול יותר מקריעת ים סוף, על דרך משל, שהוליך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה ויבקעו המים ונצבו כמו נד וכחומה, ואילו הפסיק ה' את הרוח כרגע, היו המים חוזרים וניגרים במורד כדרכם וטבעם, ולא קמו כחומה בלי ספק אף שהטבע הזה במים גם כן נברא ומחודש יש מאין, שהרי חומת אבנים נצבת מעצמה בלי

עליונות מרישא דכל דרגין עד הנמוך שבהם, כך גם בכל עת ובכל שעה הבריאה מתחדשת, ויש קודם לכן עליית רצון מחודש לעילא לייסד עולם גשמי שיעלה משם נחת רוח כפי שהיה בהאי שעתא קדמאה. היינו, שהשי"ת מסכים כביכול להשפיל את כל כבודו ורוממותו ולשכון כבוד בארצנו מחדש ואין לכך שום קשר מחמת יום שעבר – מחשבת ראשית הבריאה, מחמת שהשי"ת אוהב את עמו ישראל ומאמין בהם שבכוחם להעלות לפניו נחת רוח מעתה למרות מה שעשו ביום הקודם ולמרות שפלות מצב העולם. וזהו שאנו אומרים 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית' – שבכל יום ויום מתחדש כל מעשה בראשית כבראשונה החל מהרצון הגדול של להיות לו דירה בתחתונים (תנחומא פרשת נשא טז), עד היצירה והעשיה בפועל ממש למה שנגלה בעינינו.

דדך יראה אור זו – שהשי"ת ממקומו יפן אלינו - מרום גדלו בכל יום תמיד, מפאת אהבתו הגדולה לנו, ושאין קיום העולמות עתה רק מכח הרצון הקדום, בכוחה לנסוך עוז ותעצומות לכל יחיד ויחיד בעבודתו, שהרי רוב הנפילות שיש לאדם, הוא מכח שהיצר סוכן בו ומטעהו

ג. וכלשונו של ה'קדושת לוי' (לחנוכה):
'זהנה הבורא ברוך הוא יתברך שמו הוא מלך העולם, ומי שהוא מלך אזי מחדש בעולמו כרצונו, ואין בהם שום טבע והרגל לומר שכך מתנהג עולם תמיד, רק שאפילו בטבע הבורא יתברך שמו שהוא מלך העולם הוא מחדשו, וברצונו מחדש הטבע וברצונו מבטל הטבע, ואינו אומר שזה שהיה אתמול הוא יהיה, רק שבכל יום ויום הקב"ה מחדש כל ברואיו, כמו שתקנו אנשי כנסת הגדולה (ברכת יוצר אור) 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', שהוא מלך הטוב תמיד בכל עת ובכל שעה'.

בריאת העולמות כולם בראם והמצאים הוא יתברך יש מאין בכחו הבלתי תלוי, כן מאז כל יום וכל רגע ממש כל כח מציאותם וסדרם וקיומם תלוי רק במה שהוא יתברך שמו משפיע בהם ברצונו יתברך כל רגע כח ושפעת אור חדש. ואלו היה הוא ית' מסלק מהם כח השפעתו אף רגע אחת כרגע, היו כולם לאפס ותהו וכמו שיסדו אנשי כנסת הגדולה (ברכת יוצר אור) 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', היינו 'תמיד' ממש כל עת ורגע. וראייתם מפורשת 'כאמור לעושה אורים גדולים' שלא אמר עשה אלא עושה'.

במערומי פיו, שהוא מרוחק ושנוא למעלה, ומאן יימר שעבודתו רצויה ומקובלת, וביותר מגביר היצר את טענותיו - כידוע, אם יקר מקרה שאיש נכשל בעבירה, שאז הוא מטיח בו דברים קשים שאין לו תקנה אחר שעיוות וקלקל. אמנם, אם ישיב אל לבו את שנאמו, שהשי"ת יורד ברגע זה אליו למרות שגדול ה' ומהולל מאד רק מפני אהבתו אותו, ולכן הוא מחיה אותו ברגע זה מחדש מתוך אמונה שבכוחו של היצור נוצר לרומם את הנמיכות לגבוה, מסתמים טענותיו של היצר מבלי מענה.

זכפי מה שהאיש הישראלי מעמיק בידיעה זו, כך יראה אט אט שעבודותיו נעשים בהתלהבות ואש קודש של רצון ואהבה כלפי שמיא, לפי שמאיר לפניו שברגע זה ממש היו היה דבר ה' אליו שיזכור הימנו בעולם השפל ויעלה את הבריאה לגבוה, וכיון שכך, מי זה האיש אשר יהיה רצוי ואהוב למלך - מלכו של עולם ולא יתלהט לבו בקרבו. והסתכלות זו מביאה גם שמחה בעבודת ה', שלימוד התורה וקיום המצות אינם נעשים כפורע חוב, אלא בהודאה וטוב לבב על שה' חפץ בנו ורוצה בנו, וממילא זכות היא לנו להשיב לו טובה, לשרתו ולברך בשמו.

כמו כן במחשבה זו יכול האדם אשר חטא על הנפש למצוא מזור לנפשו, דזה עתה נוכחנו לראות, שההתחדשות מידי רגע מלמדת ד'מאי דהוי הוי' וכעת העולם הוא עולם חדש ממש שאין בו שום פגם, ובחידוש זה יש יכולת בידו להשיב טענה ניצחת למסית המבקש להורידו

אמיתית הזאת, ומעלה על מחשבתו שחס ושלום אין הקב"ה מחדשו בכל רגע ורגע, ומעלה על מחשבתו כיון שברא אותו הקב"ה בתחילה שוב אינו מחדש אותו בכל רגע ורגע, ולזה אין לו התלהבות לעבוד את הבורא ברוך הוא, כי דבר תמידי אין תענוג כלל, ומחמת זה לפעמים נופל ממדרגתו, ואחרי זה כשמתחיל לעבוד את הבורא יש לו התלהבות גדול.

ג. וזה לשון ה'קדושת לוי' (ליום הכיפורים): 'כשאדם מעלה על מחשבתו תמיד הבחינה הזאת, הוא בכל רגע ורגע בריה חדשה, ויש לו התלהבות לעבודת הבורא ברוך הוא, כי לדבר החדש והמחודש יש התלהבות, וכיון שהוא נעשה בכל רגע ורגע מחודש יש לו התלהבות גדולה לעבודת הבורא ברוך הוא. ויש אדם שאינו מעלה על מחשבתו הבחינה

מדרך הישר, ולומר לו: 'מה לי לפשפש במעשי הקודמים שעברו ואינם, הבט וראה כיצד כעת ממש ה' נותן בידי עוז וכח ומבקש שאקדש את שמו, למרות מעשי הרעים בעבר, ומה לך אם כן כי באת להזכיר עווני שהיה ואיננו'.

עבודת האדם להכניס את כל הנהגות המידות הקדושות בהאי עלמא בתוך מעשיו

משנודע לנו שהקב"ה הגבוה מכל, משפיל עצמו לראות בארץ, מפני רוב אהבתו ותוקף בטחונו בנו שנעשה רצונו, עלינו להמשיך את שהתחלנו במאמרינו עד הנה, לברר ולהניח ברכה ודרך חיים, מהי העבודה המזומנת ומיוחדת לכל אחד ואחד להחזיר אהבה כלפי שמיא על פי הוראת המידות העליונות שמחדשים את הבריאה: 'כתר', 'חכמה', 'בינה', 'דעת', 'חסד', 'גבורה', 'תפארת'. ועל של עתה בא נבוא ברינה, לתקן עולם ללמוד וללמד, מהי דרך העבודה הניצבת מן המידות 'ניצח' 'הוד' ו'יסוד'. וכדי לברר הענין עד תומו בטוב טעם וסברא, עלינו להקדים הקדמות קצרות, למען ירוץ הקורא וידע את שלפניו.

ה"ד), ובזה השי"ת ברוב רחמי אינו מזכיר לו עונות הראשונים, אבל אם חס ושלום אינו מאמין בזה חס ושלום, לא מהני התשובה.

וזה פירוש המדרש (ב"ר כא ו) 'אין ועתה אלא תשובה', כיון שהוא מאמין שהוא עתה בריה חדשה, מהני לו תשובה. וזהו פירוש הפסוק (איכה ה כא) 'השיבנו ה' אליך ונשובה', ואיך 'נשובה', 'חדש' ימינו כקדם. ובו יבואר הגמרא (סנהדרין צח.) 'אימתי אתי מר. אמר ליה: היום וכו', 'היום אם בקולו תשמעו' (תהלים צה ז), כשתהיו

ד. מיוסד על פי דברי ה'קדושת לוי' (מגילת איכה ד"ה או יאמר השיבנו): 'דכל אדם ואדם מישראל מחויב להאמין באמונה שלימה שבכל רגע ורגע מקבל חיות מהבורא ברוך הוא, כמו שדרשו (ב"ר יד ט) 'כל הנשמה תהלל' (תהלים קנ ו) - כל נשימה ונשימה תהלל יה. שבכל רגע החיות רוצה לצאת מן האדם, והקב"ה שולח לו בכל רגע חיות חדש. נמצא לפי זה מהני תשובה לכל אדם, כי בעת שעושה תשובה מאמין שהוא כעת בריה חדשה (עיין רמב"ם הל' תשובה פ"ב

המידות בגוף האדם, ג' דרגות בהשתלשלות העבודה עד עשייתה בפועל

ידוע בשער בת רבים, שהאדם בנוי ומשוכלל מכל הי' ספירות העליונות (תיקו"ז הקדמה יז.), המח יש בו ג' דרגין של 'חכמה' 'בינה' ו'דעת', ואילו איברי הגוף מתחלקים כך: יד ימין – 'חסד', יד שמאל – 'גבורה', הגוף והלב – 'תפארת', רגל ימין – 'נצח', רגל שמאל – 'הוד', סיומא דגופא אות ברית קודש – 'יסוד', הפה – 'מלכות'.

המידות כולם חלוקים לג' דרגות שהם בהשתלשלות קומת האדם מלעילא ללתתא, היינו: ספירות 'חכמה' 'בינה' 'דעת' – מכונים מוחין, על שם שהם מעון מוח האדם ששם מאיר לאדם מה הם רצונותיו, ומפתח את רצונו יותר ויותר עד שהוא מתאמת בנפשו ומוכן לעבוד להוציאו מן הכח אל הפועל. לאחר מכן באים המידות 'חסד' 'גבורה' 'תפארת' ששלש אלה הם מידות והרגשות הלב כיצד לקיים את המעשה, כמות ההתאמצות שיעשה עבורה וכל כיוצא בזה, וזאת לפי שהלב שנמצא אחר הנשמה שבראש שם הוא מקום הרצון והתשוקה, ומכל מקום עבודה זו איננה עדיין בגדר העבודה המעשית ממש, עד הגיענו לג' אחרונות 'נצח' 'הוד' 'יסוד' שהם האחרונים לספירות המשפיעות [שהרי מידת המלכות היא מדה המקבלת מכל הקודמים לה ולית ליה מגרמיה כלום (זוהר הקדוש ח"א קסח:)] שבהם ניכרת בפועל עבודת בני ישראל, לעבוד את ה' בעבודת יגיעה בחיי המעשה" ולהעלות משם נוי ונצח הוד והדר לאלהינו, כשם שרגליו של אדם מוליכות אותו ממקום למקום לעשות את עסקיו הגשמיים.

על בחינה הזאת שבכל יום נעשה בריה חדשה'.

ה. כל זה כתב בדרך מצוותיך' להרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע (מצות איסור אכילת גיד הנשה יב:) וכלשונו: **'והנה הספירות הם י': חכמה, בינה, דעת,**

חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד יסוד, עם המלכות כידוע, וגם כל מדה מי' אלו, כלולה מי'.

ודרך כלל נחלקו [הספירות] לג' בחינות: ראש, תוך, סוף, [ובר"ת] סת"ר. שהם 'חכמה' 'בינה' 'דעת' –

יומשך במידה ההיא, אלא גם בבחינה הב' - בעצם מדת הוויתור המוטבע בלב, ימצא עונג רב בהשלימו טבע מדתו, כי התענוג יתפשט במידות שבלב, וזה שמצינו באברהם אבינו ע"ה שנצטער כשלא היו לו אורחים (ב"מ פו:), שאין זה מצד עצם מדת החסד בלבד, כי טבע המידה ההיא לחוס על דל כשרואה אותו, אבל למה יצטער אם אינו רואה, אלא שזהו מצד התענוג שמתלבש במידת החסד בהיותו יוצא לפועל, וכשלא תצא לפועל יחסר העונג, ומחמתו יבוא הצער שהוא היפוך העונג וכו', אבל יש בחינה שלישית והוא בחינת חסד הבא בדרך נצחון, שמנצח עצמו ועומד על נפשו להיות מוותר הגם שאין בלבו כל כך לוותר לא מצד אהבה לזולתו ולא וותרנות טבעית אלא דרך ניצוח ואכפאי לבד, ובזה אין התלבשות התענוג והארת פנימיות הנפש כלל כי אם בחינה חיצונית לנצח בלי טעם כלל, ועל דרך זה נמצא בפרט בכל מדה ג' בחינות אלו כמו בחסד הנמצא מצד אהבה, הנה האהבה היא המוחין, והחסד והוויתור המורגש בלב בשעה זו נקרא חסד שבחסד, וגמר הנתינה בידיו בפועל ממש שאין בהם התלבשות התענוג, הוא הנצח שבחסד, והכלל שבחינת הנצח הוא העשיה בפועל ממש שהוא בחינת חיצוניות ואחוריים'.

בחינת ראש. ו'חסד' גבורה' תפארת' - בחינת תוך. ו'נצח' הוד' יסוד' - בחינת סוף.

הוא על דרך משל, מדת החסד שהוא ימצא מצד האהבה שאוהב לזולתו, הרי האהבה היא פנימיותו של אותו החסד ששופע לזולתו כי היא סיבתו, ונקראת מוחין של החסד, כלומר, בחינת טעם למציאת החסד היא האהבה הבאה מאיזו טענה שכליית, ונקרא חכמה בינה דעת שבחסד.

והחסד עצמו שהוא הוויתור של ההשפעה, הוא בחינת חסד שבחסד שהוא מהות מדת החסד, וכמו שאנו רואים שימצא שלא מצד אהבה וטענה כלל כי גם שאינו אוהבו ואין לו היכרות עמו כלל, ישפיע לו רב טוב מצד מהות טבעיות חסדו לוותר בטבעו משלו, וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה, שנתן ממון ורב טוב גם לערביים הגם שבוודאי לא היה אוהב אותם כלל, וזוהי מדריגה השנית שבמידות.

והמדרגה השלישית היא הנקרא 'נצח' ענף החסד, והענין כי הנה בב' בחינות החסד הנ"ל, ימצא בהם הארת פנימיות הנפש, והוא התענוג שתתענג הנפש משפעה זו, אין צריך לומר בבחינה הא' בחסד שימצא מצד האהבה והשכל שיעיקר גילוי התענוג הוא בשכל הסמוך וקרוב לו ועל ידו

עוד זאת עלינו להקדים ולידע, ששלושת המידות עליהם נדבר זה עתה - 'נצח' 'הוד' ו'יסוד' הולכות יחד יָדִין לקבל יָדִין (זוהר הקדוש ח"ג רלו), ועשויים כסולם זה שהשלב העליון תלוי בתחתון הימנו, ורק אחר שיש את הבסיס התחתון יכולים להשיג את העולים מעליו, שכן גם היסוד הוא התשתית ונצח והוד עליו יסמוכו, כדלהלן.

'יסוד' - ירידת האב מדרגתו על מנת להשפיע לבנו מרוב אהבתו אותו

הרב זי"ע ב'אגרת הקודש' שב'תניא' (פרק טו) מאלפינו דעת בביאור בפרטות, מהי העבודה המיוחדת על פי הנהגת המידות, ולאורו נסע ונלך לבאר היטיב מהי 'מידת היסוד' שה'נצח' וה'הוד' תלויים בה, ולידע כיצד לנצח על מלאכת בית ה' בהוד והדר של מידותיהם כיוצא בהם. וזה לשונו טהור: 'נודע לכל, שהמידות נחלקות בדרך כלל לז' מדות, וכל פרטי המידות שבאדם, באות מאחת מז' מידות אלו שהן שורש כל המידות וכללותן, שהן: מידת החסד - להשפיע בלי גבול. ומידת הגבורה - לצמצם מלהשפיע כל כך או שלא להשפיע כל עיקר כלל. ומידת הרחמים - לרחם על מי ששייך לשון רחמנות עליו, והיא [מידת הרחמים] מידה ממוצעת בין גבורה לחסד, שהיא [מידת החסד היא] להשפיע לכל גם למי שלא שייך לשון רחמנות עליו כלל, מפני שאינו חסר כלום ואינו

ה'חכמה' הוא מהשי"ת ומה שמקבל, ו'בינה' עצמיותו שמבין דבר מתוך דבר, ו'דעת' חיבורם להשפיע ללב וכוחות הפעולה וכו'. והם 'נצח' 'הוד' 'יסוד', 'נצח' הוא הימין מקרבת שרצונו להשפיע, והוא כח המשפיע. ו'הוד' הוא שמאל דוחה, כאילו רצונו לעכב לעצמו, ו'יסוד' בו הוא מדת ההשפעה.

וב'ליקוטי מאמרים' (אות ח) להרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע כתוב: 'וכלל הגוף הם: ראש - שהוא המקבל ההשפעה מלמעלה. והגוף - הוא עצם האדם. ושוקין - הם כח ההשפעה לזולת, וכל חלק מהם גם כן חלוק לתלת כנודע. ובראש עצמו יש שלוש ראשונות, 'כתר' 'חכמה' 'בינה', או 'חכמה' 'בינה' 'דעת' מצד פנימיותו,

שרוי בצער כלל. ולפי שהיא [רחמים] מדה ממוצעת נקראת תפארת כמו בגדי תפארת - על דרך משל, שהוא בגד צבוע בגוונים הרבה מעורבים בדרך שהוא תפארת ונוי, מה שאין כן בגד הצבוע בגוון אחד לא שייך בו לשון תפארת. עד כאן התבאר כיצד לעבוד את ה' בג' מדות של הרגשת הלב אחר ירידתו מן הכח של מידות 'חכמה' 'בינה' ו'דעת' אל פועל, אך קודם עשייתה בפועל ידיים ממש במידות 'נצח' 'הוד' ו'יסוד'.

ממשיך הרב זי"ע: 'ואחר כך בבוא ההשפעה לידי מעשה, דהיינו, בשעת ההשפעה ממש, צריך להתיעץ איך להשפיע בדרך שיוכל המקבל לקבל ההשפעה, כגון, שרוצה להשפיע דבר חכמה ללמדה לבנו, אם יאמרנה לו כולה כמו שהיא בשכלו [היינו, שימסרנה באהבה רבה כהבנתו שלו], לא יוכל הבן להבין ולקבל, רק שצריך לסדר לו בסדר וענין אחר דבר דבור על אופניו מעט מעט, ובחינת עצה זו נקראת נצח והוד וכו', כדי שיוכל הבן לקבל במוחו והבנתו וכו'. וגם 'נצח' ו'הוד' נקרא שחקים ורחיים ששוחקים מן לצדיקים (זוהר הקדוש ח"ג כו.), [ש]כמו הטוחן חיטים ברחיים על דרך משל, שמפרר החיטים לחלקים דקים מאד, כך צריך האב להקטין השכל ודבר חכמה שרוצה להשפיע לבנו ולחלקם לחלקים רבים ולומר לו מעט מעט במועצות ודעת. וגם בכלל בחינת נצח הוא לנצח ולעמוד נגד כל מונע ההשפעה והלימוד מבנו מבית ומחוץ. מבית, היינו להתחזק נגד מדת הגבורה והצמצום שבאב עצמו שהיא מעוררת דינים ברצונו על בנו לומר שאינו ראוי לכך עדיין.

ובחינת 'יסוד' היא על דרך משל ההתקשרות שמקשר האב שכלו בשכל בנו בשעת לימודו עמו באהבה ורצון, שרוצה שיבין בנו, ובלעדי זה גם אם היה הבן שומע דבורים אלו עצמם מפי אביו שמדבר בעדו ולומד לעצמו, לא היה מבין כל כך כמו עכשיו שאביו מקשר שכלו אליו ומדבר עמו פנים אל פנים באהבה וחשק שחושק מאד שיבין בנו, וכל מה שהחשק והתענוג גדול כך ההשפעה והלימוד גדול שהבן יוכל לקבל יותר והאב משפיע יותר, כי על ידי החשק והתענוג, מתרבה ומתגדל שכלו בהרחבת הדעת להשפיע וללמד לבנו'.

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

י

זפידוש דבריו, כשאב מבקש ללמד את בנו אומנות ודבר חכמה, אזי אף על פי שהאב רוצה ליתן לזרעו מתנה בעין יפה ללמדו מבלי להסתיר הימנו דבר, עדיין אין בכוחו של הבן המקבל להשיג זאת למרות רצון האב המשפיע, לפי שמוחו הרך אינו יכול לקבל כפי דרגת האב המלמד. על מנת ללמד את הבן כדקא יאות עכשיו, מוכרח האב לרדת מרום השגתו, ולקחת את הדבר הגדול שלפניו ולעשותו בציור של משל ונמשל וכדו', עד שהדברים יהיו מובנים גם לפי גודל שכלו של הבן, ויוכל ללמוד מהמשל שלפניו כיצד לנהוג בנמשל לכשיבוא לידי, וצמצום זה הוא 'צמצום של אהבה' כפי שמגיד ה'מגיד הגדול ממעזריטש' זי"ע (אור תורה פסוקים מלוקטים ד"ה כי שמש) 'כי מחמת גודל אהבתו יתברך לבריאת העולמות וראה שאין העולם יכול לקבל בהירותו, אז מחמת אהבה, צמצם עצמו כביכול, כדי שיוכלו לקבל בהירות וכו', נמצא כי מחמת אהבה בא צמצום'.

ענין זה שאמרנו עתה ש'דבר חכמה ושכל גדול, אין יכולים להסביר לפני קטן בחכמה, כי אם על ידי לבוש ומשל, אז מבין הדבר' (לשון הרב זי"ע ב'תורה אור' פרשת מקץ לב ד) הוא אינו דרכו של עולם, כי בהנהגת סדר הטבע שכולו רצוף רדיפה אחר קנאה וכבוד, אין שום טעם וסברא שמלמד יסכים להשפיל את עצמו ואת חומר לימודו, על מנת להתאימו לדרגת האיש הסכל, וזה פחיתות כבוד שאין בנמצא. ולא תמצא חכמה זו רק במי שאיננו מושפע מחיצוניות ובווער בקרבו אהבה רבה הגוברת על הקנאה והתאוה כמו האב שהוא אינו מתקנא בבנו (סנהדרין קה:) או בין שני רעים אהובים שקשרו אות ידידות ביניהם, שהמלמד אינו רואה

מי שקטן ממנו, וכל הסיבה שהוא עושה כן תמיד זהו רק מחמת שכרו. נמצא אם כן, שהרב אינו חפץ מעצמו ללמד והכסף עונה את הכל, ואכן אם לא היה מקבל שכר לא היה הוא ממשיך בתלמודו.

ו. ועל כן בכוונה תחילה לא נקטנו רב ותלמיד שהרב אף הוא יורד ממעלתו כדי ללמד את חניכו על פי דרכו. כי באופן כללי לו יצויר שיפסיקו ליתן למלמד את שכרו, הרי שבוודאי הרב לא היה יושב ומלמד

פחיתות כבוד וזלזול במה שהשני לומד ויודע גם כן, ואדרבה, רצונו שגם האחר יידע את הכל ואפילו אם יצטרכו להמחיש עבורו את הנלמד בצירוי וסיפור. וטענות כעין קנאה ופחיתות כבוד, מתכסים מפני האהבה הבוקעת ועולה בין הני תרי. אהבה רבה זו המקלקלת את השורה, היא נקודת 'מידת היסוד', שמשמעותה ופנימיותה, תענוג אהבה וחיבור בין שנים השוברת את כל המחיצות הגשמיים מחמתה.

נמצא שיש בתורת הקניינים בין האב לבנו ג' שלבים זה אחר זה מרישא עד גמירא:

א. התקשרות ותענוג האב לבן ללמדו, לפי שעצם האהבה והרצון ללמד את הבן מביאה בכנפיה כח לבן להבין ולהשכיל, 'ובלעדי זה גם אם היה הבן שומע דבורים אלו עצמם מפי אביו שמדבר בעדו ולומד לעצמו, לא היה מבין כל כך כמו עכשיו שאביו מקשר שכלו אליו ומדבר עמו פנים אל פנים באהבה וחשק שחושק מאד שיבין בנו, וכל מה שהחשק והתענוג גדול, כך ההשפעה והלימוד גדול, שהבן יוכל לקבל יותר והאב משפיע יותר, כי על ידי החשק והתענוג מתרבה ומתגדל שכלו בהרחבת הדעת להשפיע וללמד לבנו' – כלשון ה'תניא קדישא'. שלב זה של הנתינה משלו למען בנו שייך למידת יסוד – בהיות שכולו דביקות והתקשרות וגילוי האהבה.

ב. לאחד מכן יש שלב הנקרא 'נצח', ומהות מדה זו הינו על דרך משל לשני אנשים אוהבים, שבתחילת רעותם יחד כל אחד מראה פנים שוחקות לחבירו בכל עת ובכל שעה, ומתרגש מאד מראייתו וזוכר ממנו כסדר, עד שהאהבה יכולה אפילו להפריע לשניהם את סדר יומם מחמת תגבורת האהבה. ובדרך העבודה כהמשך לנתבאר לעיל, אחר שיש את יסוד האהבה דלעיל, זוכה האדם לשפע מבלי שום גבול מידה וצמצום, לפי שתוקף האהבה הגדול כל כך, רב כוחו לנצח ולשבור את כל המניעים והמפריעים הרוצים לעכב את ההשפעה, ואין דבר היכול לעמוד מול פרץ האהבה והחיבה.

ג. **ביון** שבאתה 'נצח' באה 'הוד' עמה. היינו, שאחר שמדת נצח שעניינה אהבה גדולה המנצחת את הכל מבלי שום צמצום, מיד נוצר 'הוד' שהיא אהבה המגיעה באופן פנימי יותר. ופירושו כשנשתמש במשל הקדמוני, השני ריעים הללו האוהבים זה את זה מבינים ורואים לבד שאי אפשר שהאהבה ביניהם תתפשט ללא גבול, כי אז מתי יעשו לביתם, ולזאת הם לוקחים את האהבה באופן פנימי יותר, ומחזקים בלבם את האהבה ואינם מראים אותה כל הזמן כלפי חוץ אלא בעיתים מזומנות, אבל אז בבוא העת רואים כולם עד כמה חולת אהבה יש ביניהם. ובדרך העבודה פירושו, שאחר שהאדם מקושר באהבה לעליון במידת יסוד, וה' מראה לו פנים שוחקות מבלי שיעור כ'מידת נצח', אז בא ההוד שהוא גם לשון יופי שהאהבה מתיישבת על מקומו ביופי, ונוסף על זה יש לאדם גם הבנה ושכל להודות על האהבה שהוא זוכה ללא ערך למעלתו, ומגיע מכח זה להכנעה של הודאה מלשון 'מודה ועוזב', שהוא אכן נבזה וחדל אישים אל מול האהבה הגדולה שניצבת לנגד עיניו, וכפי שמיטיב דבר ה'שפת אמת' (פרשת אמור שנת תרנ"ט): 'וב' אלו נצח והוד הם בחינה אחת, כי תכלית הניצוח כדי שיבין האדם להכניע עצמו להודות לשמו ית', נמצא ההוד תכלית הנצח'.

נתינת התורה לדרי מטה, מורה על האהבה בין השי"ת לבני ישראל

כל החיזיון הזה אשר דבר ה'תניא', של מסירת החכמה מאב לבן אף על פי שיש בה ירידה ופחיתות כבוד, מחמת רוב אהבה שאין בשום כח לכבותה, הוא משל ומליצה בבחינת 'מבשרי אחזה אלוה' (איוב יט כו) להבין ולהשכיל את דרכי ה' והנהגתו עימנו באמצעות עשר ספירות הללו. כי עיננו ראו ולא זר את נמשל ה'תניא' בבירור בעת מעמד מתן תורה,

ז. וכפי שהמשיך שם ב'דרך מצוותך': 'הנמשל מזה למעלה גם כן במידותיו של הקב"ה הנאצלות ממנו, הגם 'כי לא מחשבותי מחשבותיכם' (ישעיה נה ח) מכל מקום 'מבשרי אחזה אלוה' כת"ב' (איוב יט כו), עיין שם עוד.

שהשי"ת לקח את תורתו הקדושה שאין קץ ותכלית לקדושתה ועומקה, וצמצם אותה בתיבות ואיסורים פשוטים של 'לא תגנוב' 'לא תנאף' ו'לא תחמוד' כערך בני אדם ונתנה לנו בחיבה גדולה, וזה הוא פלא גדול שראו להתבונן בו, מדוע עשה ה' ככה לקחת את תורתו הנעלית מכל ונתנה לנו כפי ערכנו במצוות מעשיות של עשה ולא תעשה. אין זה כי אם שמחמת שאנו חביבים אצלו ית' כבבת עינו, על כן לא ראה השי"ת שום פחיתות לתורה שתינתן לנו כפי ערכנו והשגתנו, ונתנה לנו באהבה רבה המשברת את כל הטענות, בכדי שנוכל אף אנו לטעום מתורת ה' תמימה.

אם נחפוץ לקרוא בשמות הנהגתו ית' את שנעשה עמנו במתן תורה - נאמר כך: בראשית הכל 'צבי ואתרעי בן' - התעורר בלבו של הקב"ה תשוקה וחמדה גדולה ויתירה עלינו 'למסור לך אורייתא' שהיא מידת 'יסוד', וכיון שכך עלתה מחשבה לפניו, היה צריך שהדיבור ימסר כצורתו מבלי גבול ותכלית, כתורה האמיתית והפנימית שהיא ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים (איוב יא ט), וזהו בחינת 'נצח' - השפעה רחבה מחמת אהבה רבה. ברם, כיון שהוא ית' גבוה מעל גבוה ואין אנחנו יכולים להשיג את התורה על פי שכלינו, ניאות ובא השי"ת ונתן בידנו תורה המובנת גם לפי שכל אנושי, בכדי שנוכל אף אנו לנגוע במושכלות מחשבתו של הקב"ה - הנהגת ספירת ה'הוד' שהיא צמצום הדין, אבל משם דייקא עולה שבח המקום, שנתן לנו את תורתו הגבוהה מרוב אהבה.

וזמזמטחים אנו ללא כל ספק, שאם נשים על לב חשבון פשוט זה, כיצד השי"ת לקח את תורתו הקדושה שכולה אלוקית ושכלית ממחשבתו של הקב"ה מן השמים ממעל, והורידה לארץ מתחת למרות שיש במעשה זה ירידה אחר ירידה שהתורה ניתנה בהאי עלמא בפרטי דינים של 'שור שנגח את הפרה' וכדו', רק מחמת שחביבים ישראל שהקב"ה נתן להם כלי חמדתו (אבות פ"ג מ"ד) והוא חפץ שילמדו את תורתו, הרי על זה ומזה יתלהב כל לב, בראותו את חיבת ה' לנו, עד שהסכים כביכול לקחת את תורתו הקדושה שהיא שמותיו ועצמיותו ממש (רמב"ן הקדמה לפירוש על התורה), וליתן אותה לפשוטים כערכנו מרוב

אהבה וחיבה. ואז אין האדם בא לידי חטא, בזוכרו כיצד ה' אוהבו והסכים לירד משמי מעונה רק כדי להטעימו מנועים זיו התורה כערכו – ערך המקבל רק כי הוא אוהב ונחמד קרוב וידיד כלפי שמיא.

דומה כי בזאת ניתן לפרש את דברי חז"ל הנודעים (נדריים פא.) שחכמי ישראל נלאו לדעת 'על מה אבדה הארץ' וכו' (ירמיה ט יא) בחורבן בית ראשון, עד שהקב"ה הוצרך לענות להם בכבודו ובעצמו ויאמר: 'על עזבם את תורת' (שם פסוק יב), ופירש שם הר"ן (ד"ה דבר זה בשם מגילת סתרים לרבנו יונה) שאין הכוונה בתשובתו של מקום שאותו הדור לא היו למדים תורה כלל וכלל, כי אם כך, הרי שחכמי ישראל יכלו ליטול קורה מבין עיניהם ולידע לבד שחורבן הבית התהווה מחמת שלא עסקו בתורה, אלא פירוש 'שלא היו מברכין בתורה תחלה, כלומר, שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כל כך שיהא ראוי לברך עליה, שלא היו עוסקים בה לשמה, ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה, והיינו, לא הלכנו בה, כלומר, בכונתה ולשמה'. היינו, שבני אותו הדור טעו ולא עסקו בתורה לשמה, תורה לשם שמים – 'עוזבם את תורת', ולכן לא היה בכח לימוד התורה להגין עליהם ולמנוע מהם לעבור על כל פשע, ולו חכמה היה משכילים להשים אל לב קודם גישתם ללימוד התורה, להתבונן ולראות בעין את ה'אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו וקרבתנו מלכנו לעבודתך' במעמד הר סיני (אבודרהם סדר תפלות הפסח), שהשי"ת ירד מרום מעלתו שאין לזה שיעור ותכלית, רק לאלפינו בינה תורה כערכנו מחמת רחימותא דיליה עלינו, הרי שהתורה היתה יכולה להגן עליהם שלא להגיע לידי חטא, בכח מה שהיו מתמלאים אף הם אהבה כלפי שמיא על שלא הביט על ירידתו רק מחמת חיבתו לנו, ואז לא היו באים לידי חטא, כי אין אוהב נעשה שונא (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה) וחלילה להמרות פי ה'.

זהו הן הדברים בהם פתחנו ראש אמרנו, שכל מציאות השפעת ה' בכל יום תמיד, גם היא מושתתת והולכת על פי יסוד זה, שהשי"ת ירד מרום מעלתו בצמצומים רבים, רק מחמת 'אהבה רבה אהבת עולם עמן

אהבת' שהיא שוברת את הכל מרוב השתוקקות וחיבה של הני תרי להתראות ולהיות יחד.

'וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו'

להזכיר את שאמרנו שכשהאדם שרוי במצב של אהבה רבה, הוא אינו חש פחיתות כבוד מירידתו אל האחר, וגורם למקבל להוסיף אהבה למשפיע עליו מטובו, נעיין נא בחיי עמוד היסוד – יוסף הצדיק (זוהר הקדוש ח"א רמז): וממנו נקח עד היכן מגיעים הדברים.

בפסוק (בראשית לו ג) 'וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו', מפרש רש"י מחז"ל (ב"ר פד ח) במשמעות תיבות 'בן זקונים', שפירושו, ש'כל מה שלמד משם ועבר מסר לו'. ואם נתבונן קמעה בדברים אלו, יעלה ויבוא מעצמו לפנינו תמיהה רבתי, כיצד יתכן שיעקב אבינו שהיה 'תושבחן דאבהן, שלימו דכלא ויתיר מכולהו' (זוהר הקדוש ח"ב כג, ח"א ק"ט). מסר את כל קנינו שרכש בכל ימי חייו בבית מדרש של שם ועבר, ואת כל תורתו שלמד מיום לידתו עד הזמן ההוא שהיה קרוב לשנתו המאה ועשרים, ליוסף בנו שהיה נער בן שבע עשרה שנה, והוא פלאי. אלא הם הם הדברים שנתבארו, שמחמת ש'ישראל אהב את יוסף מכל בניו', לכן נתרצה יעקב לרדת מכוחו הגדול וללמד את יוסף הצדיק על פי דרכו ושכלו ושתהיה גם לו נגיעה באותה תורה שהיה עליו לטרוח ולהתייגע שנים רבות.

ואהבה גדולה זו שנקבעה בליבו של יוסף - עד כמה אביו מוסר נפש עבורו ללמדו את כל חכמתו כפי הבנת שכלו שלו מחמת אהבתו הרבה, היא שעמדה לו בימי מועקותיו שלא לירא רע, לפי שידע והבין שיש לו אב זקן האוהבו מכל ומצפה לראותו. וזה עומק מה שאמרו חז"ל (סוטה לו): שיוסף הצדיק עמד בניסיונו הקשה, מכח 'דמות דיוקנו של אביו' שנראתה לו בחלון. שעלה לפניו דיוקנו של אביו, כיצד מרוב אהבתו אותו הפקיד בידו את כל תורתו אף על פי שהיה בכך ירידה עבורו, ובזה חיזק

את עצמו לומר 'ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים'
(בראשית לט ט).

יוסף הצדיק לא חת מכל דע, ביודעו כי ה' האוהבו פעל כל זאת

הלך יוסף הצדיק והזריח את הבנת אהבה זו גם בינו לבין קונו, שאם יעקב אביו מסר את כל אשר בידו אליו אף על פי שיש בכך ירידה עבורו רק מחמת גודל אהבתו אותו, על אחת כמה וכמה הדברים אמורים כלפי השי"ת שהוא רם על כל רמים, שאין כל הסבר מדוע ירד ה' מגבהי מרומים למקום עפר רימה ותולעה לראות היש משכיל דורש את ה', לולי זה שגדולה אהבתו לבני יעקב בחיריו, עד שאין לו פחיתות כבוד בזה מגודל האהבה המקלקלת את השורה.

על פי זה נגביה לומר, שכשהגיע יוסף הצדיק להשגה נעלית זו שהוא אהוב וחיבי בקשר שאינו ניתק כלפי מעלה, שוב לא היה ביד שום כח בעולם להשכיח ממנו מאין בא ולפני מי הוא עומד, כי בכל עת מצוא עמד מולו הידיעה, שאף אם נדמה לו שהוא שרוי בקושי והסתר, אין זה דבר אמיתי וקיים, לפי שיש אהבה גדולה בינו לבין קונו הגוברת על כל מיצר וצער, ובוודאי הצמצום והקושי הזה סופם להתגלות כאור גדול של שפעת ה' אליו לקרבו אליו על פי דרכו. והיה יוסף הצדיק באהבתו בתוך סבך צרותיו כאותו שאמר החסיד שב'חובות הלבבות' (שער אהבת ה' פרק א) 'אלהי, הרעבתני, ועירום עזבתני, ובמחשכי הלילה הושבתני. ובעוזך וגדלך נשבעתי: אם תשרפני באש, לא אוסיף כי אם אהבה אותך ושמחה בך'. ולא הפסיק את עצמו מלהוסיף אהבה אל ה' בשמים, על מנת להשיב מעט אור חוזר גם מלתתא. וזהו שכתבו המקובלים (שער הכוונות דרושי תפלת מוסף) שתפילת המוספין קרויה על שם יוסף הצדיק, שכן שם הכבוד 'מוסף' רמז יש בו על תוספת האהבה שהעלה יוסף הצדיק כלפי שמיא היכן שהיה אם טוב ואם רע להשיב טובת אהבה על כך ש'ויהי ה' את יוסף' (בראשית לט ב).

במהלך זה יתפרש כפתור ופרח את שפתח יוסף הצדיק בתשובתו לפרעה מלך מצרים 'האלהים יענה את שלום פרעה' (בראשית מא טו) שהזכיר שם שמים בעומדו במקום מטונף זה. ונאמר, שלא בא בדבריו אלו רק לסתור את דברי פרעה 'ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו' (שם פסוק טו) שכח הפתרון נמצא ביוסף, אלא כפתיחה רבתי לתשובתו שנאמרה אחר מכן בהרחב דבר בעת שפרעה סיים להרצות לפניו את חלומו, ורצה בדבריו אלו ללמד לכל הניצבים עליו, לבל יחושו לחשוב שרע ניתך עליהם מאת ה', לפי שאין רע היורד מן השמים (ב"ר נא ג) וה' שמחדש את הבריאה בטובו עד שאין זה ירידה לפניו הוא כולו טוב אף על פי שהטוב הלז צפון ואינו נראה עתה, ועליהם לקבל ולדעת זאת, ורק בכח זה יוכלו לעמוד איתן גם בשנות ראינו רעה שמעותדים לבוא עליהם".

בשראה פרעה איש אשר רוח אלהים בו, שאף על פי שעברו עליו עלילות ודברים קשים, לא נסוג לבו אחורנית מלהאמין שה' אוהבו, והשכיל לכלכל את צעדיו גם בימי קושי בחוזק שלא יפול לידי ייאוש, פתח ואמר אל יוסף 'אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי' (שם פסוק ז), שהיא תכונה נפלאה שאיננה מצויה, שהאדם ידע שלא להתפעל מן הרע ביודעו שהכל נעשה מיד ה' באהבה גדולה. והוא

חושך יכסה ארץ והטבע מכסה על הפנימיות, אבל 'ועתה ירא פרעה איש נבון' (שם פסוק לג) זה היה עצת יוסף הצדיק שצדיקים מהפכין מידת הדין לרחמים, ומבררין כי לא זאת תכלית הכוונה לכסות האור, רק שהאור יגבור על החושך, 'ולילה [דייקא] אור בעדני' (תהלים קלט יא), לכן פירוש 'ותאכלנה' שהשני שובע יתנו ברכה גם בשני רעב, 'והיה האוכל לפיקדון'. עיין שם כל דבריו.

ה. ראה 'לשפת אמת' (פרשת מקץ שנת תרנ"ט): 'וענין זה נרמז בחלום פרעה 'ותאכלנה פרות הרעות' וכו' (בראשית מא ד), רש"י פירש שזה רמז למה שכתוב (שם פסוק ל) 'ונשכח כל השבע'. ורמב"ן פירש, שזה רמז לעצת יוסף לצבור תבואות שני השובע לשנות הרעב. ובאמת ב' הפירושים אמת, כי החלום לפרעה כפשוטו כמו שכתוב (שם פסוק כא) 'ולא נודע כי באו אל קרבנה', כי לרשעים

שהכתוב אומר שכשהחלו שבע שנות הרעב, צעקו העם אל פרעה שיתן להם לחם להשביע את נפשם השוקקה. נענה פרעה ואמר 'לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו' (שם פסוק נד), כי כח זה של ידיעה ואמונה שימי הרעה שווים כמו ימי הטובה כי אב אחד לשניהם, זה היה כוחו של יוסף הצדיק שהיה תפוס באהבה גדולה, ולא היה מי שידמה לו ויוכל להושיע את העם בימי הרעב - זולתו.

משה רבנו - עמוד הנצח היפך את עונש חטא העגל לרחמים מכה הידיעה שלא יתכן אחד מתן תורה שנסבב עזון מר כזה

בשעמוד היסוד - אות האהבה עומד ומאיר אצל האדם, ממילא עומדים עליו הני תרי מידות דלא מתפרשי מהדדי נצח והוד. לפי שאדם זה המקושר בקשר חיבה לקונו, אינו נבהל כשרעה נגד פניו, ביודעו שלא יתכן שהשי"ת המרחם עליו מכל מרחם סיבב לו צרה שהיא רעה ואין בה שום ריווח לטוב. ומשכך הוא פותח מיד את שפתיו להתפלל לה' 'אנא עורר אהבתך הישנה, כדי להכניע ולנצח את קץ הרעה', עד שבכוחו כי רב הוא מצליל להסיר מכל וכל את המפריע, מרוב האהבה המתפשטת ללא גבול כמידת הנצח שהיא אהבה שאינה מוגבלת שבכוחה לשבר כל הסתר וחושך.

ואלה הם הדברים אשר דבר והורה לנו משה רבנו שהיה תפוס ואחוז במידת נצח (זוהר הקדוש ח"ב קיד: ועוד), דהנה מודעת זאת שכשחטאו ישראל בעגל ביקש ה' להשמידם ולמחות את שמם מתחת שמי השמים. אכן, דווקא אז בזמן הקשה ביותר בא משה כלפי מעלה 'ויחל את פני ה' אלהיו' ויאמר: 'למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה' (שמות לב יא), היינו, שמשה טען כלפי שמיא, הרי לא יתכן שלפני מ' יום זכו כל ישראל למגדול ועד קטן לראות כי ה' הוא האלהים, וזמן מה קודם לכן ראו עין בעין כיצד ה' מכה במצרים ונושא אותם על כנפי נשרים וגם לרבות הנסים והגלויים להם זכו בעת שקרע להם את הים, ועתה פתאום נפלו כולם ממעלתם העליונה, אין

זאת אלא שגם אז בעת צאתם ממצרים לא היו ישראל ראויים להיגאל, וכן במתן תורה לא היה צד זכות לשום נברא ליהנות מזיו השכינה ולקבל את התורה, אלא גילויים גדולים אלו נעשו רק מחמת אהבתו של מקום ששברה את כל המחיצות, ואם כן, בדין הוא שאהבה גדולה זו שאי אפשר להסבירה ולהפשיטה, יפעלו גם בחטא העגל לטובה, לבטל מהם כל גזירה קשה ולומר למסטיף הרף.

כששמע ה' את דברי משה רבנו שאין במציאות שאחר התגלות אהבה כזו [יסוד] תבוא רעה, ועל כרחק בדין היא שתנוצח [נצח], ומתוך זה יבוא שבחו הגדול [הוד], מיד התגלגלו רחמיו של מקום על בניו באהבה שלא התגלה אפילו ביציאת מצרים ובשעת מתן תורה, ונודע אז כח הארת י"ג מכילין דרחמי, שבני ישראל נקראים בניו של מקום ואהובים לפניו גם אחר שיחטא האדם (ר"ה יז), כי מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.

וב'זוהר הקדוש' (ח"ג רכג, רנ. ועוד) נקראים מידות אלו של 'נצח והוד' שפתיים על שם ששם מקום מושבם בגוף. ולכשתרצה, זה אכן היה כוחו הגדול של משה עבד ה' שיכל בכח שפתיו להמשיך את האהבה הגדולה שביסוד ישראל לה', ובכך לבטל מהם כל גזירה קשה, וכך משבח 'הזוהר הקדוש' (ח"ב קיד): את משה רבנו בדבר ה' אליו: **'בגין דאנת תשתדל בכל יומא בתרין שפתן דילך בצלותא לשבחא למארך ב'אדני שפתי תפתח' וכו' (תהלים נא יז), קודשא בריך הוא נחית לון בשפון [הם מידות נצח והוד] דילך'.**

זאין במעשיהם של צדיקים המבטלים גזירותיו סתירה לרצונו העליון, אלא אדרבה זהו המהלך שרוצה ה' מעבדיו הנביאים, שירדו לשורש הכעס והקושי ויגלו משם את האהבה העזה של 'אהבתי אתכם אמר ה' (מלאכי א ב), ויאירו אותה כל כך כלפי מעלה, שלא יתכן לגזור דבר קשה

ט. בתרגום: לפי שאתה השתדלת בכל - ה' שפתי תפתח' (תהלים נא יז), לפיכך ימך לשבח את ה' בשני שפתותיך ה' ירד לשכון בתוכם.

על אוהביו, ואז יתגלו רחמים וחסדים שלא היו עדיין בעלמא הדין. והוא שהשי"ת משתבח בצדיקים ואומר 'ניצחנו בני' (ב"מ נט:), שיש שמחה במרומים כשיש ניצוח וביטול למחשבתו הרעה, ובזה הוא מתקלס ב'נוי והנצח לחי עולמים'.

נישואי בועז לרות

בדרך זו יש לפרש את השתלשלות הכתובים במעשה נישואי בועז עם רות המואביה, שכתוב שם (רות ג ז) 'ויאכל בועז וישת, וייטב לבו ויבוא לשכב בקצה הערמה ותבוא בלט ותגל מרגלותיו ותשכב'. שבעז בא בסוף היום כשהיה עם הקוצרים וראה את רות מלקטת בעמרים, ויאכל וישת וייטב לבו, ואז בטוב לבו באה אליו רות ובקשה 'ופרשת כנפך על אמתך' שיהין להינשא לה. ורבותינו (ילקוט רות רמז תרד) מוספים ומפרשים עוד, מהו ה'וייטב לבו' שנהג בועז, והגידו 'שבירך הטוב והמטיב'.

ואולי ייטב לפרש, שבעז היה עמד ותמה לנפשו, כיצד יתכן שגברא רבה כמוהו שהיה שופט בישראל (ב"ב צא). גדול הדור (רו"ר ה טו) ובן ארבע מאות שנה (ילקוט יחי רמז קנו, וראה רש"י דברי הימים א' ב יא) נקי מכל תאוה רעה, נסבב לו לצוד בעינו נערה קטנה ולשאול עליה וכפי שהגמרא (שבת קיג:) שואלת 'וכי דרכו של בועז לשאול בנערה', והוקשה לו, האם כן הוא המידה שעושה ה' ליראיו להחטיאם לתור אחר עיניהם אחר שעבדו את בוראם כל ימי חייהם וכמעט וקיימו בעצמם את ה'ולבי חלל בקרבי', והיה שואל ומתמה לעצמו על מה עשה לו ה' ככה להביאו לידי חטא לעת זקנתו. אין זה – הסיק בועז, שמעשה זה שבא לידי אינו רע, כי לא יעשה ה' דבר רע לאוהביו, ועל כרחך שיש בו טיבותא רבה

י. כנכתב בספר הקדוש 'נועם אלימלך' (פרשת דברים): 'והשי"ת ברוך הוא רוצה בזה כדאיתא (ב"מ נט:) 'נצחוני בני', וזהו (תהלים טז יא) 'נעימות בימינך נצח', רצה לומר, אותו. הם הגבורות והניצוח, כשהצדיק ממתיקם ומביאם למקומן לימין. וזהו 'הנוי והנצח לחי עולמים', רצה לומר שיהיה לו לנוי כשמנצחין אותו.

שיתגלגל על ידי נערה זו 'בצניעות שראה בה' (שבת שם), ולכן פתח את פיו בהודאת 'הטוב והמטיב' וקבע כמסמרות שה' טוב ומטיב, וראייתו לא הייתה חטא ובוודאי הכל יתהפך לטובה. ואכן שמע אלהים והקשיב לקול תחינתו, שמיד עם שכבתו, נודע לו שראייתו היה טובה, כדי שיפרוס כנפיו על רות וייצא משם דוד מלך ישראל שהאיר לכל שהחושך הוא במקרה, כי עמנו א-ל והכל נעשה מרוב אהבה וטובה.

ברכת הטוב והמטיב על הרוגי ביתר שלא הסריחו וניתנו לקבורה

לעומת דברי הילקוט הנזכרים על ברכת ה'טוב והמטיב', יש את דעת חז"ל בגמרא (ברכות מה:): שם נאמר בפשטות שברכת הטוב והמטיב נתקנה על ידי חכמינו ביבנה, כנגד הרוגי ביתר. וכלשונם: 'אותו היום שניתנו הרוגי ביתר לקבורה תקנו ביבנה הטוב והמטיב, 'הטוב' - שלא הסריחו, 'והמטיב' - שניתנו לקבורה'. ודברים אלו טעונים ביאור גדול, מה ראו חכמים לקבוע ברכה לדורות בכל עת שמברכים על המזון, להודות לה' ולשבחו על הרוגי ביתר שלא הסריחו וניתנו לקבורה, וכי לא טוב יותר היה שאנשי ביתר לא היו מתים כלל טרם זמנם וגם נס הקבורה היה בטל, ומה לנו להזכיר ברכת חובה בכל יום ויום.

אין לנו לפרש אלא שרבותינו ביבנה ביקשו לקבוע בנו קביעה זו שאין רע יורד מן השמים, ולכן יש למצוא גם בעמקי הצער והקושי את הטובה, שאף אמנם שמעשה בהרוגי ביתר עיננו לא ראו את הטובא דגניז ביה, אבל ממה שלא הסריחו וניתנו לקבורה, נוכל ללמוד כי אין הקב"ה מביא על אוהביו צער ויגון, וגם אם נראה כך, הרי שיש בתוככי זה אור גדול שיבוא יום וייוודע לעין כל, וכפי שמלמדנו מעשה הרוגי ביתר, שהשי"ת שם קץ לחושך ודאג כל אותם השנים שלא יסריחו ובסוף שגם ניתנו לקבורה.

וכך פירש ב'משך חכמה' (פרשת עקב) את מאמר זה של 'הטוב והמטיב ביבנה תיקונה', שאף על פי שהיה צער בכך שהרוגי ביתר נענשו

ונהרגו, אבל במה שלא הסריחו ונתנו לקבורה הראנו ה', כיצד תמיד אהבתו מסוככת עלינו גם בימי עניינו ומרודינו, ואלו דבריו בלשונו הזהב: 'כל ברכת המזון נתקנה על בנין האומה אשר נבנית ציבחר ציבחר [מעט מעט] באצבע ההשגחה, וזה בהשגחה פרטית במן במדבר, ונזדככו נפשותם כל ארבעים שנה, ולמדו מושכלות אלקים, וכמאמרם (מכילתא פרשת בשלח מס' דויהי פתיחתא): לא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן. והיה להם ארץ, וירושלים מרכז הארץ, ובית המקדש ששכן שמו עליו, והתנהג בנסים רצופים תמיד.

אמנם 'הטוב והמיטיב' תקנו על קיום האומה הבודדת במועדיה להיות הולכת בגולה זה אלפיים שנה, והיא קיימת ברוחה ובהודה ותפארתה, ו'כל כלי יוצר עליה לא יצלח' (ע"פ ישעיה נד יז). והנה אחר החורבן חשבו כי קיומה בלתי אפשרי, ועתידה לכלות ולנדוד כהצוענים בלא תפארת אדם, כאשר ראו כי בביתר לא נושעו על ידי מלכות בן כוכבא, שגדולי עולם היו מוטעים בו (איכ"ר ב ד). אמנם כאשר ראו כי עמד מלך חסד אחד, ונגזר עליהם קבורה, כדאמרו ירושלמי תענית (פ"ד ה"ה), הבינו כי ישראל שה אחד בין שבעים זאבים, ובחסד ה' על ידי מלכי חסד יחליף כח ויסיף דעת, וכאשר יהמיון גלי ים לשוטפם יבוא הרוח וישקיטם על ידי מושלי ויועצי ארץ אשר לבבם ביד ה' המלאה חסד. לכן תקנו 'הטוב והמיטיב' על קיום האומה. ומקיום האומה הפלאי למדנו כי נאמנו דברי נביאינו ודברי אבותינו אשר הנחילו לנו מורשה באמונת אומן כל ההנהגה האלקית בבנין ירושלים וארץ. לכן המלכיות של הני ברכות תיקנו להזכיר ב'הטוב והמיטיב'."

חנוכה ופורים כנגד ספירות נצח והוד

מועדי ה' מחולקים אף הם כנגד הספירות העליונות^{יא}, כשחנוכה ופורים – שהם ימים טובים מדבריהם מכוונים כנגד נצח והוד, פורים

יא. וזה סדרם: פסח – חסד. ראש תפארת. פורים – נצח. חנוכה – הוד. השנה – גבורה. שבועות – סוכות – יסוד יום כיפור – בינה.

ג - אהבת ה' המושכת ניצוח זהוד -

נגד 'נצח' וחנוכה לעומת 'הוד' (תיקו"ז נח); פרי עץ חיים שער ראש חודש חנוכה ופורים פרק ד, מגלה עמוקות פרשת וישלח). אם נלך לדרכנו, נוכל לראות היטב את המהלך השזור בדברנו גם בהתהוות ניסי חנוכה ופורים - בנצח והוד.

'ידוע בספרי תלמידי רבינו ה'בעל שם טוב' זי"ע, כי פעם אחת היה גזירה קשה רחמנא ליצלן, ואמר אחד מתלמידיו או מאנשי שלומו: הלא כן הוא בוודאי מן השמים. והשיב לו ה'בעל שם טוב הקדוש': זהו נס שלא היית בזמן גזירת המן שיצאה גזירה על כלל ישראל להשמיד להרוג ולאבד, כי גם אז היית אומר בוודאי כן הוא מן השמים ונקבלנו באהבה, וממילא לא היה מרדכי מרעיש עולמות כנגד זה, ועל ידי זה היה יוצאת לפועל, אלא צריכין לעבוד ולבקש לבטלה' (שער יששכר אגרא דפסחא אות מה). אם נעייין במילי - במעשה זה, ניטיב ללמוד על רגל את כל סוד 'ספירת נצח' של חג הפורים, דהנה זה עתה הודענו כי 'הנצח' הוא תולדת האהבה רבה שביסוד, שהאדם בטוח וסמוך שלא יתכן שתבוא אליו רעה שהוא מעשה אשר לא ייעשה בין שני אוהבים, ולכן גם כשנדמה לו על דבר שהוא צרה צרורה, הוא מיישב את לבו ברוב אהבה ובטוח בניצחוננו הקרוב. וזה הדבר אשר ראינו שפעל מרדכי הצדיק שהיה משורש משהי (ראה אסת"ר ו ב ועוד), שאף הוא פעל כמשה רבו וכשנקרתה לפניו גזירת כיליון על ישראל, עלה ונתעלה עוד ועוד והשריש בפי כל, שלא יתכן כזאת שהשי"ת לא ישאיר שריד לעמו, כי ישראל אף על פי שחטאו תמיד חביבותם עולה מעלה מעלה ושוברת הכל, ועל כרחך שגם עתה שנדמה כאילו כלו הקיצים וישראל עומדים כצאן לטבח, בוודאי אין הדבר כן אלא טמון וגנוז בתוך זה תשועה גדולה ופורקן שלא זכו עד אז. ובכח עוז בטחוננו זכה למשוך משמי מעונה את נס פורים ולהוכיח ש'נצח

תפארת. פורים - נצח. חנוכה - הוד.
ט"ו בשבט הכולל את ימי השובבי"ם
וט"ו באב - יסוד. יום כיפור -
מלכות.
יב. ששניהם הם מסוד יסוד דאבא.

שמיני עצרת - מלכות (אור יקר לרמ"ק
חלק שיעור קומה שער שישי סימן ו).
ועל פי האר"י הקדוש (פרי עץ חיים
שער מקרא קודש פרק ד עיין שם): פסח -
חסד. תשרי - גבורה. שבועות -

ישראל לא ישקר' (שמואל א' טו כא) ואדרבה, מה שהיה לצום ובכי ומספד, הפך לימי משתה ושמחה, וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו (ראה מגילה יא.) ובכל העולם התגלה ונודע, עד כמה גם גופי בני ישראל אהובים וחשובים לפני ה', וראוי שיעשה להם נס לדורות - 'תשועתם היית לנצח ותקוותם בכל דור ודור'.

גם נס חנוכה ילך עמנו במהלך זה, ונאמר, שכשראו כהני חשמונאי את מצבם הקשה, וכלשון הרמב"ם (הל' חנוכה פ"ג ה"א) בתיבות זהב: **בבית שני כשמלכו מלכי יון, גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם, ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצות, ופשטו ידם בממונם ובבנותיהם ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהרות, וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצום לחץ גדול**. הבינו כהני ה' שלא יתכן כזאת שהשי"ת יבקש לאבד שארית יעקב ולהמיט על בניו חביביו צרות רבות ורעות שכאלו, ועל כרחך רצונו להאיר אור גדול עליהם, שיוכל לבוא אליהם רק אחר שיהא ברור להם גם במצבם שהשי"ת אוהבם למרות קושי מצבם¹, ובכח זה יאר ה' להם למצוא אוצרות גנוזים של 'הבוחר בעמו ישראל באהבה' ויפליא עמם פלאות. ולכן הלכו י"ב בני חשמונאי ואלעזר בנוסף עליהם (רשי' דברים לג יא ד"ה מחץ) וכיתתו את חרבותיו ויצאו להילחם בחוזק יד על אף שידעו שהם מעטים וחלשים ושאין להם ידיעה בטכסיסי מלחמה, לפי שרחש לבם דבר טוב שהשי"ת סיבב עליהם דבר הנראה רע, רק משום שרצונו וחפצו מהם שיתעוררו כארי לקדש שמו ית' ויאמרו לפניו בריותיך אנחנו'

שמתפשטת ללא גבול, שכן 'נצח' מכוונת כנגד ספירת ה'חסד', במידת 'הוד' ניכר גבורות ה' בתוככי הקושי כמו ספירת 'גבורה' שהיא למעלה הימנה, ושמתוך צרה המציאם רווחה להודות לה' על חסדיו. ולא נאריך בזה כי עיקר עניינינו להביא את דרך העבודה ולא להתהלך בגדולות.

יג. כפירוש רש"י על אתר: 'אימתי ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו בימי מרדכי' - 'שהדבר נגלה לכל האומות, שהלכו אגרות בכל העולם'.

יד. וזו נקודת החילוק שבין ספירת 'נצח' לשל 'הוד', שבעוד שבספירת נצח הגזירה מתבטלת מכח האהבה

(לשון הרמב"ן שמו"ת יג טז). וכאשר זכו כהני ה' לקדש שמו של הקב"ה ולמסור נפש למען שמו באהבה, זכו להוד והדר בבית אלהינו, להביא הוד' על ה'ניצוח' בהתגלות כבוד ה' בתוככי חושך מלכות יון (ב"ר ב ד), ולאור ימי החנוכה שכוחם רב להושיע ולהודיע שגם בתוך עמקי החושך, למטה מי' טפחים ובליילי טבת הארוכים, יש אור ה' הדולק באהבה רבה, הבא מכח האהבה שעלה לפניו מישראל עמו, והוסיפו אז אהבה לה' וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל'.

זלפי שנצח וההוד הם מידות הרמוזים לב' הרגלים כאמור לעיל, על כן יש הן בחנוכה והן בפורים קשר לעיצומו של יום בבחינת הרגלים, כמו שכתב הש"ל"ה הקדוש' (מסכת מגילה תורה אור אות מג): 'סוד פורים, נצח והוד תרין פלגא דגופא (זוהר הקדוש רעיא מהימנא ח"ג רלן), והם פורים וחנוכה. חנוכה ב'הוד', ופורים ב'נצח'. וניצחון של ישראל שהיה בימי פורים מי יוכל לשער. וכתוב במלכות שאול שאמר שמואל הנביא (שמואל א' טו כט) 'וגם נצח ישראל לא ישקר' וכו'. ונודע, כי נצח והוד הם הירכיים, נצח - ירך ימין והוד - ירך שמאל. 'ומרדכי לא יכרע' (אסתר ג ב) בירכיים שלו, וקשר בירך שלו שטר מכירה בטולמא דלחם שנמכר לו המן (מגילה טו). ובמקום אחר (פרשת וישב תורה אור אות מז): 'ומעתה יתבארו בסייעתא דשמיא

הוצרך לירד מלמעלה אור גדול כל דך שיאיר אפילו במקומות הנמוכים, לכך הוא דווקא בסוף חודש ודווקא למטה מי', דלעולם לא ירדה שכינה למטה וכו', ודוקא ברשות הרבים במקום הקליפות ודווקא בלילה שהוא זמן התגברות וכו', והגיע האור אפילו לבחינת רגלין וזה עד שתכלה רגל וכו' (שבת כא:). ועוד: 'שמעתי בשמו שהפליא בשבח חנוכה, ואמר כי אין בכל המועדים של כל השנה שיהיה עליות בחצי חודש השני'.

טו. וכמו שכתב ב'אמרי פינחס' להרה"ק רבי פינחס מקאריץ ז"ע (שער ד אות ריט-רכ): 'בשם הרב שהקשה כמה קושיות בחנוכה: א. למה כל יום טוב במילוי הלבנה, וזה בסוף חודש דווקא. ב. למה מצוותו דוקא למטה מעשרה. ג. למה ברשות הרבים. ד. למה בלילה. ה. למה עד שתכלה רגל מן השוק.

ותירץ, דקודם נס חנוכה היתה ירידה גדולה כביכול להשכינה שנכנסו גוים להיכל וכו', ועל כן

כמה סודות ועניינים בענין נרות חנוכה, שהוא ירך המנורה, ומצינו גם כן ב'נר' לשון 'רגל' כמו שנאמר (תהלים קיט קה) 'נר לרגלי דברך', וזמן נרות חנוכה משתכלה רגל מן השוק (שבת כא:). ועתה אבאר ענין הירך, והנה כתיב (בראשית לב כז) 'ותקע כף ירך יעקב' עיין שם ביאור הענין לדרכו.

זב' מועדים אלו מוצאים ונותנים ברכה לעבודתנו בכל ימות השנה במידות הנזכרות והנצח וההוד והדר, להאמין ולבטוח שהשי"ת אוהב עמו ישראל ולכן הוא משפיל עצמו אלינו ויש להאמין בזה¹. וכפי מה שהאדם יודע זאת, אזי הוא בטוח שישועתו קרובה לבוא כמידת הנצח שהיא אהבה ללא השפעה המעבירה את כל הקושי, ועוד מתחדש אצלו האמונה שכל הקורה אותו גם אם הוא אינו רואה עתה שהוא לטב ולשלם, זהו מה' שסיבב לו צער על מנת שיקרא לו משם ויוכל אחר כך להתגלות אליו ביותר.

ז'ה עשו וחיו' - היוצא מהאמור

ש'אז' מרום עיניכם וראו מי ברא אלה' (ישעיה מ כז), שכל הבריאה מתחדשת בכל רגע ורגע גם כעתה בזמנים השפלים שאנו עומדים בהם - אף על פי שיש בזה ירידה כלפי שמיא כביכול, רק מחמת אהבתו אותנו בכל לב ונפש. וכדבר הזה ראה ראינו גם בשעת מתן תורה, שהשי"ת נתן לנו את תורתו וירד ממעון גבהו בשמים ממעל לבוא ולשכון כבוד בארצנו, שאין לכך פירוש והסבר אלא שגדלה מעלתינו אצלו. וכשיסוד איתן זה של הקשר בין אורייתא קודשא בריך הוא וישראל (זוהר

שם טוב הקדוש²] זללה"ה. וידוע שעל ידי הנס הגדול היה נתרבה האמונה. וזהו 'תשועתם' - תשועה שלהם, 'היתה לנצח' - כי תרין פלגי לפעמים לחד נחשבו, והיינו שעל ידי זה נתגדל ההאמנה שהוא סוד נצח והוד³.

טו. זה לשון ה'דגל מחנה אפרים' (לפורים): 'עוד ירמוז 'תשועתם היית לנצח' (פיוט שושנת יעקב), כי ידוע נצח והוד הם תרין פלגי גופא, תרין שוקין (תיקו"ז הקדמה יז), שהם סוד האמונה - תרין סמכי קשוט, כידוע בשם אדוני אבי זקני [מרן ה'בעל

בו - אהבת ה' המושכת ניצוח זהוד -

הקדוש ח"ג עג.) מאיר אצלינו, אזי ממילא מגיע הנצח, שהיא האהבה ללא מיצר שהאדם סמוך לבו בטוח בה' שיושיענו כמשפט לאוהבי שמו, וגם בתוככי הקושי הוא אינו נבהל ביודעו שה' הרוצה בו פעל כל זאת, ומכח ידיעה זו הוא עושה כל מה שביכולתו לשבור הני מחיצות ולבטל המניעות העומדים לשטן לו בדרכי עבודת בוראו. וכשקרובה הישועה לבוא, אזי האדם בא לידי הודאה להשי"ת על שהיה א-ל מושיע, ומוסיף להלל ולהודות לשמו הגדול על ישועתו, ובכך עולה מן הארץ לשמים 'הוד והדר לפניו' (תהלים צו ו).

קהל חסידי קאסוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד

השיעור השבועי

הקדמה ללימוד ספרי חסידות

מתקיים באופן כללי מדי שבוע בשבוע

ביום ב' בערב*

בבית מדרשינו

1353-55th Street

בשעה 9:45

עד שעה 10:30

[ואח"כ יתקיים מגן מעריב]

ניתן לשמוע השיעורים בקו קול קאסוב

במס' 718-682-2004 [1-5]

וכן ניתן לשמוע מודעות אדות השיעור

במס' הנ"ל [1-2]

*כדאי לצלצל כל שבוע מקודם לשמוע אם יש

שינוי בזמן מסירת השיעור